

«LIFELONG LEARNING» ЯК ПРІОРИТЕТНА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ТЕНДЕНЦІЯ

Лещенко Н.А.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки педагогічного факультету
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна*

Успішність самореалізації людини залежить від її готовності до самостійної пізнавальної та дослідницької діяльності, побудови гнучкої траєкторії особистісного та професійного розвитку, безперервного навчання.

Ідея навчання впродовж життя («Lifelong learning»), як ключова тенденція освіти, висвітлена у доповіді Європейської комісії (2018 р.), Міжвідомчої мережі освіти у надзвичайних ситуаціях (2019 р.) та підкріплена результатами студентських опитувань 2016–2018 рр. [3; 7; 9]. Вона знаходиться у полі зору інституційних і некомерційних організацій Європейського союзу, серед яких: Асоціація професійної освіти і навчання, Європейська Комісія DG EAC, Європейський парламент, Європейський центр розвитку професійної освіти, Рада ЄС у справах молоді, освіти та культури, Європейський фонд якості у сфері електронного навчання, Європейський Міжнародний центр освіти та ін.

Над актуальністю навчання та освіти дорослих для подальшого розвитку дискутує сучасна міжнародна освітня спільнота. Її прагнення спрямовані на підвищення обізнаності ключових учасників щодо змін в навчанні та освіті й, відповідно, залученні держави до розгляду даної проблеми.

Міжнародна комісія з майбутнього освіти [4] вивчає окреслене нами питання в контексті підписання нового соціального контракту на освіту, який передбачає вирішення наступних завдань:

- 1) підтвердження права кожної особистості на освіту;
- 2) осмислення навчання впродовж життя як загальної цінності;
- 3) досягнення Цілей сталого розвитку.

Саме оновлення освіти на глобальному рівні, як доводять науковці Інституту освіти впродовж життя ЮНЕСКО, потребує укладання нового соціального договору. В означеному контексті важливе значення надається концепту Lifelong learning. Девід Атчоарена, директор Інституту, підкреслює [4], що навчання протягом усього життя повинно стати пріоритетом на фоні світової рецесії, зростаючої нерівності та кліматичної кризи. Лише безперервна освіта здатна

підвищити конкурентноспроможність майбутнього фахівця, його затребуваність на ринку праці, а це, в свою чергу, дозволить перебалансувати відносини в системі «людина-людина», «людина-природа», «людина-техніка».

Відповідаючи на тенденції європейської освітньої спільноти, Міністерством освіти і науки України розроблено законопроект «Про освіту дорослих» (2022 р.), в якому основною метою названо завдання формування у дорослих осіб ключових компетентностей, рекомендованих Європейським Союзом як необхідних для освіти впродовж життя. Законопроект пропонує нову ідеологію освіти дорослих, що передбачає реіндустріалізацію всієї системи. Він сприяє задоволенню потреб дорослих в особистому інтелектуальному, культурному і духовному розвитку; формуванню і розвитку культури навчання впродовж життя; здоровому довголіттю, активній участі дорослих у суспільному житті, формуванню і розвитку їхніх громадянських компетентностей; створенню сприятливих умов для економічної активності, здобуття нових освітніх та/або професійних кваліфікацій, забезпечення можливостей для зміни місця роботи, сфери зайнятості, підприємницької діяльності людини протягом життя [5].

З метою впровадження процесу «Lifelong learning» особистості доцільними є:

- формування потреби людини у самонавчанні та створення необхідних умов для її реалізації;
- впровадження дистанційної освіти для здобувачів;
- оптимізація процесу перепідготовки працівників різних сфер діяльності та підвищення рівня їх кваліфікації [6, с. 187].

Відтак стає зрозумілим, що норми законопроекту фіксують освіту дорослих як окремий складник освіти і окреслюють її суспільну цінність.

Дотичною до досліджуваної проблематики є питання геронтоосвіти. Наразі в Україні відмічається активізація неформальної освіти для людей похилого віку. Відкриваються освітні курси, дозвіллі центри, Університети третього віку, метою яких є розвиток особистості, її соціальна адаптація та збереження активної життєвої позиції в літні роки.

Геронтоосвіту слід розглядати як чинник повноцінного довголіття, активної старості, шлях подолання соціальної обмеженості після завершення професійного шляху, можливість переформатувати життя, наповнити його новими сенсами та суспільною активністю.

Тож, слідуючи ідеї навчання впродовж життя, ми створюємо умови для поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської та моральної зрілості особистості протягом усього життєвого циклу, що відповідає сучасним євроінтеграційним тенденціям.

Література:

1. Дзвінчук Д. Роль безперервної освіти в стратегії розвитку людського капіталу. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2020. Випуск 29. С. 53–60.
2. Лещенко Н. А. Академічна мобільність в освітньому просторі ЗВО України. *Історико-педагогічні студії : Науковий часопис / гол. ред. Н. М. Дем'яненко*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2022. Вип. 15–16. С.87–90.
3. Лещенко Н. А. Формування трансверсальних компетентностей у здобувачів вищої освіти: Європейський досвід. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Українська освіта: аксіологія європейського вибору» для студентів, здобувачів, молодих учених, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, представників громадянського суспільства*. м. Київ, 21–22 жовтня 2021 р. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2021. С. 260–264.
4. Сайт Institute for Lifelong Learning UNESCO. URL: <https://www.uil.unesco.org/>
5. Закон України «Про освіту дорослих» (від 22.02.2022 р.). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛІ06948А?an=6>
6. Ткачук М. Безперервна освіта як загальноосвітня людиноцентристська тенденція сучасності. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2022. № 2(6). С. 186–192.
7. Council of the European Union. Annex to the Council Recommendation of 22 May 2018 on Key Competences for Lifelong Learning: Key Competences for Lifelong Learning, a European Reference Framework. *Off J Eur Union*, 2018.
8. Leshchenko N., Anosova A., Drachuk O., Semenog O., Vaidych T., Ruskulis L. Current trends in training in continuing education: theoretical principles. *Laplace in Journal*. 2021. 7(3C). P. 506–511. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-6220202173C1653p.506-511>
9. Leshchenko N. A. The importance of soft skills for the professional development of a future teacher. *The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society* : International scientific conference, July 30–31, Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. P. 243–246.